

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«26» листопада 2024 року протокол № 8

Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 27 листопада 2024 року № 01-01/37А-О.Д.

*** Директорка**

Вікторія СИДОРЕНКО

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИЩІЙ ОСВІТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

(шифр за ОПІ – ОК.10 – дисципліна професійної підготовки)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма: «Педагогіка вищої школи»

Біла Церква 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Автор-укладач робочої програми

Кулішов Володимир Сергійович, кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 12 від 05 листопада 2024 р.)

Рекомендовано на засідання Ради із забезпечення якості освітньої діяльності
та якості вищої освіти
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 4 від 22 листопада 2024 р.)

Затверджено Вченою радою
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 6 від 26 листопада 2024 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Обов’язкова
		Рік підготовки
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки	1
		Семестр
	Освітньо-професійна програма: Педагогіка вищої школи	2
		Лекції
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	8
		Практичні заняття
		8
		Самостійна робота
		74
		Індивідуальні завдання
Творчі практичні завдання		
Вид контролю - залік		

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить – 15 % : 85 %.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у випускника здатності до організації науково-педагогічної діяльності та виховної роботи зі здобувачами вищої освіти на засадах системного підходу.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- сформувані у студентів знання щодо поняття системи та її якостей, принципів та характеристик як ключової категорії наукового підходу;
- сформувані у майбутніх викладачів системне бачення діяльності закладу вищої освіти;
- сформувані уявлення у здобувачів освіти про особливості функціонування системи вищої освіти як елементу соціокультурного середовища суспільства та компоненту (підсистеми) освіти;

- виробити уміння щодо застосування системного підходу у освітній та професійній діяльності науково-педагогічного працівника.

Перелік компетентностей, що забезпечує навчальна дисципліна:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» здобувачі вищої освіти повинні:

РН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та зміст системної методології

Ідея системності в діяльності людини. Система як центральне поняття системного підходу.

Аналіз поняття «система» у науковій літературі. Системний підхід, системний аналіз, системологія, система. Системний підхід як методологія, як принцип мислення, як метод аналізу явищ, процесів, дій.

Універсальні ознаки системи. Основні поняття теорії систем: функціональне середовище системи, компонент системи, елемент системи, структура системи. Мета як категорія системної методології.

Системний підхід у II половині XX століття: впровадження у практику управління соціальними інститутами; планування розвитку науки і техніки, розробка інформаційних систем.

Тема 2. Сучасна система вищої освіти України

Вища освіта – стратегічний ресурс поліпшення добробуту людей, зміцнення конкурентоспроможності України. Вища школа як елемент соціокультурного середовища суспільства та компонент (підсистема) освіти. Головна мета вищої школи та її завдання.

Структура вищої освіти України. Ступені освіти. Функціональне середовище вищої освіти: освітня ідеологія як компонент духовної культури суспільства; система нормативно-правових документів, що регулюють діяльність закладів вищої освіти; система параметрів оцінювання діяльності закладу вищої освіти.

Взаємодія вищої школи з соціальними інституціями суспільства (асоціаціями роботодавців, громадськими та волонтерськими організаціями тощо).

Принципи функціонування та розвитку вищої освіти. Концептуальні засади розвитку потенціалу закладу вищої освіти України в умовах глобалізації.

Тема 3. Особливості закладу вищої освіти як соціально-педагогічної системи

Вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на досягнення мети діяльності закладу вищої освіти.

Педагогічний процес у вищій школі як система. Закономірності та принципи педагогічного процесу. Сучасні форми організації освітнього процесу, інноваційні методи та педагогічні технології.

Система науково-дослідної діяльності у закладі вищої освіти, її мета та завдання. Організаційна модель системи науково-дослідної роботи вищих закладів освіти. Види науково-дослідної роботи викладачів закладу вищої освіти. Наукова робота здобувачів у системі професійної підготовки.

Системний підхід до організації виховної роботи зі здобувачами. Інститут кураторства у вищій школі.

Загальна структура закладу вищої освіти. Навчально-виховні й допоміжні підрозділи закладу вищої освіти.

Факультет та кафедра в структурі вищої школи: роль, місце, напрями роботи. Педагогічний колектив і студентський колектив; суб'єкт-суб'єктна парадигма сучасного закладу вищої освіти.

Тема 4. Управління закладом вищої освіти на основі системного підходу

Концептуальні підходи, закономірності та принципи управління сучасним закладом вищої освіти. Особливості системи управління компетентнісно-орієнтованою освітою у вищій школі.

Системи організації освітнього процесу у закладі вищої освіти. Загальна характеристика форм організації навчання. Організація взаємодії викладача і здобувачів з використанням сучасних цифрових технологій.

Система методів управління закладом вищої освіти: фінансово-економічні, організаційно-педагогічні та соціально-психологічні методи. Системний підхід до організації керівництва трудовим колективом. Організація проведення нарад, засідань, семінарів для забезпечення досягнення результатів діяльності. Моніторинг якості освіти у вищій школі.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СРС	
1	Лекція 1	Сутність та зміст системної методології	2				3
	Практичне заняття 1	Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності			2		6
	Самостійна робота 1	Освіта як система				18	11
1	Лекція 2	Сучасна система вищої освіти України	2				3
	Практичне заняття 2	Загальна структура закладу вищої освіти як системи			2		6
	Самостійна робота 2	Системний підхід до аналізу ефективності діяльності закладу вищої освіти				19	11
1	Лекція 3	Особливості закладу вищої освіти як соціально-педагогічної системи	2				3
	Практичне	Система організації			2		6

	заняття 3	освітнього процесу у закладі вищої освіти					
	Самостійна робота 3	Роль і місце комунікації в освітньому просторі вищої школи				19	11
2	Лекція 4	Управління закладом вищої освіти на основі системного підходу	2				3
	Практичне заняття 4	Організація та управління діяльністю закладу вищої освіти: системність і особливість			2		6
	Самостійна робота 4	Інструментарій системного оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи				18	11
Залік							20
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.			8		8	74	100

5. Теми лекцій

Тема 1. Сутність та зміст системної методології

1. Методологія та системний підхід у науковому пізнанні
2. Історія розвитку системного підходу
3. Основні аспекти системності
4. Принципи системного підходу
5. Сутність системного аналізу та його предмет

Тема 2. Сучасна система вищої освіти України

1. Вища школа як елемент соціокультурного середовища суспільства та компонент (підсистема) освіти.
2. Структура вищої освіти України. Ступені освіти.
3. Взаємодія вищої школи з соціальними інституціями суспільства.
4. Принципи функціонування та розвитку вищої освіти.

Тема 3. Особливості закладу вищої освіти як соціально-педагогічної системи

1. Освітній процес у вищій школі як система.
2. Сучасні форми організації освітнього процесу у ЗВО.
3. Інноваційні методи та технології навчання у ЗВО.
4. Система науково-дослідної діяльності у ЗВО.
5. Системний підхід до організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти

Тема 4. Управління закладом вищої освіти на основі системного підходу

1. Закономірності та принципи управління сучасним закладом вищої освіти.
2. Система повноважень у сфері управління закладом вищої освіти.
3. Система діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
4. Система управління закладом вищої освіти
5. Система керівництва закладом вищої освіти.
6. Система кадрового забезпечення закладу вищої освіти

6. Теми та зміст семінарських/практичних занять

Тема 1. Системний підхід як спосіб наукового пізнання та практичної діяльності

1. Ідея системності у діяльності людини.
2. Система як центральне поняття системного підходу. Сутність поняття «система», «педагогічна система».
3. Системний підхід. Системні принципи. Типи та види систем.
4. Системний підхід як загальнонаукова методологія в педагогіці.
5. Характеристика вищої освіти в Україні як системи.
6. Система сучасних закладів вищої освіти в Україні.

Тема 2. Загальна структура закладу вищої освіти як системи

1. Заклад вищої освіти як соціально-педагогічна система.
2. Загальна структура закладу вищої освіти. Значення статуту закладу вищої освіти.
3. Характеристика структурних підрозділів вищого закладу освіти.
4. Кафедра в структурі вищої школи: роль, місце, напрями роботи.
5. Мета і головні завдання діяльності вищого закладу освіти.
6. Типи вищих закладів освіти.

Тема 3. Система організації освітнього процесу у закладі вищої освіти

1. Освітній процес у закладі вищої освіти як система: планування та організація.
2. Сучасні форми організації освітнього процесу у закладі вищої освіти.
3. Сучасні методи та технології навчання у вищій школі.
4. Система науково-дослідної діяльності у закладі вищої освіти.
5. Організаційно-методичне забезпечення та навчально-наукова база закладу вищої освіти.
6. Система взаємодії викладача з учасниками освітнього процесу.

Тема 4. Організація та управління діяльністю закладу вищої освіти: системність і особливість

1. Заклад вищої освіти як об'єкт управління. Зовнішні й внутрішні чинники управління у вищій школі.
2. Система управління у закладі вищої освіти: повноваження та функції.
3. Системний підхід до організації керівництва трудовим колективом у вищій школі.
4. Організація проведення нарад, засідань, семінарів для забезпечення досягнення результатів діяльності у закладі вищої освіти.
5. Система моніторингу якості освіти у вищій школі.

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів:

Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 74 год., з них на виконання індивідуальних дослідницьких та творчих завдань – 56 год.

Усього 74 год.

Індивідуально-дослідницькі та творчі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь підготовки публікацій, доповідей, педагогічних есе та презентацій з актуальних проблем системного підходу у вищій освіті.

Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час усного опитування і підсумкового (залік) контролю знань.

Перелік тем для самостійного опрацювання:

1. Освіта як система.
 - 1.1. Знайти та занотувати визначення поняття «система», «системний підхід», «структура системи», «освітня система», «складові системи», «відкрита/закрита система».
 - 1.2. Охарактеризуйте вітчизняну вищу освіту, як систему. Представте структурну схему вітчизняної вищої освіти як системи.
 - 1.3. Підготувати реферативне повідомлення на тему «Вітчизняні науковці які першими почали використовувати системний підхід у педагогіці».

2. Системний підхід до аналізу ефективності діяльності закладу вищої освіти.
 - 2.1. Проаналізуйте яким чином системний підхід впливає на ефективність діяльності закладу вищої освіти.
 - 2.2. Охарактеризуйте стандарти вищої школи як підсистему вищої освіти: призначення, відповідність вимогам роботодавців, спрямованість на самореалізацію особистості у вищій школі.
 - 2.3. Підготувати реферативне повідомлення на тему «Система кадрового забезпечення закладу вищої освіти як показник ефективності його діяльності: цілі, завдання, досягнення, проблеми».

3. Роль і місце комунікації в освітньому просторі вищої школи.
 - 3.1. Знайти та занотувати визначення поняття «комунікація», «комунікаційна взаємодія», «система комунікацій у ЗВО», «особистісно-професійна комунікація педагога».
 - 3.2. Проаналізувати комунікаційну взаємодію різних структурних підрозділів закладу вищої освіти. Запропонувати шляхи підвищення комунікаційної взаємодії у структурі управління закладом вищої освіти.
 - 3.3. Підготувати педагогічне есе на тему «Система комунікації учасників освітнього процесу у закладі вищої освіти: завдання, функції, проблеми в умовах дистанційного навчання».

4. Інструментарій системного оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників вищої школи.
 - 4.1. Проаналізувати основні підходи, які використовуються для оцінювання професійної діяльності науково-педагогічного працівника в

закладі вищої освіти. Охарактеризувати переваги системного підходу до оцінювання діяльності НПП.

4.2. Розробити систему критеріїв, за якими здійснюється оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти.

4.3. Підготувати реферативне повідомлення на тему «Система забезпечення якості професійної діяльності науково-педагогічного працівника: чинники та вимоги».

8. Перелік питань до заліку з дисципліни

1. Проаналізуйте ідею системності в діяльності людини.
2. Розкрийте сутність системи як центрального поняття системного підходу.
3. Дайте визначення поняттю «система», «педагогічна система» та «системний підхід».
4. Розкрийте поняття вищої освіти як педагогічної системи.
5. Проаналізуйте особливості системи вищої освіти України.
6. Проаналізуйте поняття соціально-педагогічної системи як сукупність цілей, завдань, змісту, матеріальної й духовної складової, санкціонованих ролей і відносин та результатів діяльності.
7. Дайте характеристику вищої освіти як соціального інституту.
8. Розкрийте сутність вищої освіти як підсистеми в системі суспільних відносин.
9. Розкрийте сутність системного підходу як загальнонаукової методології в педагогіці.
10. Дайте характеристику основних типів ЗВО в Україні.
11. Відобразіть схематично структуру педагогічної системи освіти.
12. Зробіть порівняльний аналіз функцій вищого і середнього закладів освіти.
13. Проаналізуйте організацію освітнього процесу підготовки фахівців у ЗВО з точки зору системності.
14. Визначте особливості та тенденції розвитку сучасної вищої освіти.
15. Дайте характеристику ЗВО, його ролі та завдань у суспільстві.
16. Надайте характеристику особливостям педагогічного і студентського колективів у системі вищої освіти.
17. Охарактеризуйте загальну структуру ЗВО.
18. Визначте роль, місце, напрями роботи основних структурних підрозділів ЗВО.

19. Визначте роль, місце та напрями роботи кафедри в структурі вищої школи.

20. Визначте сутність, завдання та загальну структуру системи студентського самоврядування.

21. Визначте сутність державного управління освітою. У чому полягає мета державної політики в сфері освіти?

22. Обґрунтуйте сутність і цілі управління освітою як специфічним соціальним феноменом.

23. Наведіть загальну структуру принципів управління освітою.

24. Поясніть сенс та зміст інноваційної спрямованості управління освітою. Мета та засоби управління ЗВО.

25. Дайте характеристику ЗВО як об'єкта управління.

26. Дайте визначення поняттю комунікації у системі вищої освіти.

27. Дайте характеристику комунікацій у системі ЗВО та аспектам педагогічного спілкування.

28. Наведіть рівні комунікації та основні етапи педагогічного спілкування.

29. Поясніть особливості спілкування в системі вищої освіти.

30. Сформулюйте вимоги до взаємовідносин «викладач-студент», «студент-студент».

9. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	12
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	24
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури, індивідуально-дослідницькі та творчі завдання)	44
Залік	20

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Е-бібліотека до ОПП «Педагогіка вищої школи». URL: <https://surl.lu/kykqkc>

2. Кулішов В.С. Системний підхід у вищій освіті: електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 89 с. URL: <https://surl.li/pgcwtu>

3. Кулішов В.С. Системний підхід у вищій освіті: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 15 с. URL: <https://surl.li/fyulqw>

12. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Бай І.Б., Максименко Н.Б., Салига Н.М. Системний підхід до процесу формування креативної компетентності майбутніх педагогів. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук»: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип.40. С. 55-61.
2. Грицюк П.М., Джоші О.І., Гладка О.М. Основи теорії систем і управління : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2021. 272 с. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/20653/1/Основи%20теорії%20систем%20і%20управління.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Науменко Н.В. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Харків, 2021. 46 с.
4. Княжева, І.А. Системно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу в умовах модернізації вищої освіти. *Наука і освіта*. 2019. № 7/8. С. 25 – 27. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4652/1/9.pdf>
5. Кулішов В.С. Системний підхід у вищій освіті: електронний навчально-методичний комплекс з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 89 с. URL: <https://surl.li/pgcwtu>
6. Кулішов В.С. Системний підхід у вищій освіті: методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 15 с. URL: <https://surl.li/fyulqw>
7. Максименко Н., Салига Н. Системний підхід до процесу формування професійного іміджу майбутніх викладачів у закладах вищої освіти. *Науковий журнал «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології» Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка*. 2021. Вип.40. С.25-28. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/16129/1/МАКСИМЕНКО%20Н.%20С%20САлига%20Н..pdf>
8. Максименко Н.Б., Салига Н.М. Системний підхід до процесу формування професійного іміджу майбутніх викладачів у закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка*. 2021. Вип. 5.

С. 78-84. URL:
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/16129/1/МАКСИМЕНКО%20Н.%2c%20Салига%20Н..pdf>

9. Опачко М.В. Системний та інтегративний підходи в освіті. Навчально-методичний посібник. Ужгород: УжНУ, 2020. 76 с. URL:
<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/39285>

10. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ : 2022. 180 с. URL:
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15340/1/Навчальний%20посібник%20на%20сайт.pdf>

ДОПОМІЖНА

11. Кулішов В.С. Реалізація системного підходу при підготовці магістрів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: зб. матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Біла Церква, 16 грудня 2021 р. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. С. 241-245. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734448/1/Збірник%20Міжнародна%20конференція%20ПП%20та%20М_2021.pdf

12. Мазурок Т.Л., Яновський А.О. Системний аналіз: навчальний посібник до дисципліни «Системний аналіз» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Середня освіта (Інформатика Мова та література (англійська))», ОПП «Середня освіта (Інформатика)» спеціальності 014 «Середня освіта (Інформатика)». Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, 2022. 250 с. URL:
<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15826/1/Mazurok%20Т.%20Л.pdf>

13. Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку: національний та регіональний аспект : монографія / за заг. ред. О. В. Балуєвої ; Донецький державний університет управління. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2020. 188 с.

14. Шевчук С.С.: Система педагогічного контролю та оцінювання як фактор забезпечення якості професійної освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2023. 85 с. URL:
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735389/1/Система%20педконтролю%20посібник.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua>
2. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua
5. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://binpo.com.ua>
6. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>